

In Nederland hebben we genoeg slaapkamers, maar te weinig voordeuren.

Een tijd geleden hadden we een Russische moeder en dochter te logeren. Vanwege de moord op hun man en vader zijn ze uit hun thuisland gevlucht. Wachtend op asiel zijn ze in onze omgeving terecht gekomen en proberen ze langzaam een nieuw leven op te bouwen. Ze hebben heerlijk voor ons gekookt en wij hebben geprobeerd ze wat warmte en goede tijd te geven. Ze zo te ondersteunen in hun situatie.

Het staat voor mij symbool voor wat de stad is of kan zijn. Een plek waar je je geborgen voelt, een thuis hebt, op adem kan komen, waar je je welkom voelt (wie of wat je ook bent), waar culturen zich vermengen en het beste van werelden aan elkaar gesmeed wordt. Een plek waar je iets nieuws mee krijgt, geïnspireerd wordt, uitgedaagd en herinneringen opbouwt. Waar je je eerste of misschien laatste voetstappen zet. Een plek van perspectief en nieuwe hoop. Een plek van historie en toekomst. En tegelijk nog zoveel meer.

Ik ben stedenbouwkundige. En voor de fijnproefers, dus niet stedenbouwkundige. Stede van stedenbouwkundige betekent plek of plaats. We bouwen geen steden, maar veranderen plaatsen, plekken. De bouw van Leiden is al eeuwen geleden begonnen. De ruimtelijke verandering van Leiden is mijn werk.

Daarbij ben ik ambtenaar. Al spreek ik liever over civil servant; dat klinkt niet alleen beter, het beschrijft beter wat de positie inhoudt: in dienst van de stad. Ik zet me met alles wat ik heb in voor de stad, de samenleving. Zoals een arts die een eed gezworen heeft om zijn patiënten te dienen, heb ik dat ook gedaan voor Leiden, voor het algemeen belang.

Met alle vakkennis en ervaring die ik heb adviseer ik het college van B&W en ga ik graag in gesprek met Jan en Alleman.

Ik doe dat vanuit het ruimtelijk domein. En laat nu heel veel maatschappelijke (= politieke) vragen gekoppeld zijn aan het ruimtelijke. Bijvoorbeeld de energietransitie: Voor de komende jaren hebben we nog 2 keer zoveel trafo's erbij nodig. Zetten we die in de plantsoenen of op huidige parkeerplaatsen.

Of klimaatverandering: gaan we nieuwe singels introduceren of oude grachten weer open leggen? Of verplichten we iedereen een waterdak aan te leggen of simpeler: tegels uit de tuinen te halen en regentonnen te plaatsen.

De toekomst van mobiliteit: De rijdende auto vraagt 10 keer meer ruimte dan een wandelaar. Een geparkeerde auto 8 tot 30 maal meer ruimte dan een gestalde fiets ⁽¹⁾. Moeten we de auto nog verder gaan terugdringen of meer ruimte geven?

Keuzes keuzes keuzes. Bij elke vraag zijn er meerdere oplossingen en met meerdere vragen dus veel meer oplossingen. Dat leidt tot afwegingen en meer afwegingen. Afwegingen die je politiek/ideologisch kan benaderen of vanuit het zogenaamde boerenverstand. Dat is wat vanavond ook aan de orde zal zijn. Vanuit welke benadering maken we keuzes?

De stad heeft zich altijd aangepast aan de tijd. Leiden heeft tijden gekend van grote groei (Gouden Eeuw) en stevige terugval (van 70.000 inwoners naar 35.000 na de Gouden Eeuw). Leiden heeft oorlogen en crises doorstaan, landschap opgegeten en gemaakt (Singelpark), Leiden heeft vervuild en opgeschoond (Slachthuisterrein). ... Een stad is als een levend organisme. Als de betekenis verdwijnt heb je je opnieuw uit te vinden, zoals Detroit na het instorten van de auto-industrie. Of kan de dood volgen, zoals bij de opdrogende Kaspische zee gebeurt.

Een geruststelling voor de mensen die tegen verandering zijn. Het Leiden van 2050 is voor het grootste deel al gebouwd. Alleen waar getransformeerd wordt kan er op nieuwe wijze bijdrage geleverd worden aan de toekomst. Maar tegelijk verandert de bestaande stad (op en achter de gevel) ook voortdurend. Weet u al hoe u uw huis gasloos gaat maken? We staan voor wezenlijke opgaven: biodiversiteit stimulering, klimaatadaptatie, verduurzaming. Circulaire, bio based en inclusieve verstedelijking en mobiliteitstransitie. En elk stukje stad dat we oppakken proberen we zo ver mogelijk toekomst klaar te maken. En daarmee de vraag van nu en de verre toekomst te beantwoorden.

Stedebouwers geven vorm aan de stad. Het gaat over de samenhang der dingen; samenhang in tijd *verleden - heden - toekomst* en samenhang in schaal *van stadsregio tot stoeptegels*. Met een insteek vanuit ruimtelijke kwaliteit. En nee, dan gaat het niet over smaak. Het gaat over bewezen waarden, zowel cultuurhistorisch als economisch als sociologisch. Het gaat over bouwkunde en bouwkunst. Over techniek en schoonheid.

En ja, we zijn die leuke creatieve mensen en tegelijk beoefenen we een serieus vak en komen we met serieuze aanbevelingen. We zorgen niet alleen voor de slagroom op de taart, maar we gaan de markt op, maken een recept, bakken en verkopen de taart. Daarna horen we weer graag de feedback zodat een volgende taart nog beter zal zijn.

En nee, we laten de stadsontwikkeling liever niet over aan de rekenmeesters en Excel specialisten, maar maken wel graag gebruik van hun kennis om de stadsontwikkeling onder de beste condities tot stand te brengen.

Vanuit onze rol als ontwerpend adviseur leggen we onze oren te luister in de samenleving en bij andere vakwerelden. We hebben een integrerende discipline die de kennis vanuit veel vakgebieden combineert om te komen tot aantrekkelijke leefomgevingen.

Soms wordt er gesurft op de golven van de samenleving, soms dient er hard tegen de stroom ingezwommen te worden om een punt te maken. Verwacht van ons niet alleen *doembeelden* maar juist ook inspirerende toekomst- en droombeelden. Voor elk vraagstuk een oplossing!

Mijn naam is Martin *and I have a dream*. Een droom om Westerpoot te transformeren tot aantrekkelijke leefomgeving voor mens, plant en dier. Waar je huis een thuis is en je positief gezond oud kan worden. Waar je voordeur is gelegen aan het Singelpark XL. Waar je kind ongehinderd naar sport en speeltuin kan bewegen. Waar winkels, terrasjes en werk op loopafstand te vinden zijn. Waar je in alle stilte kan wonen nabij de takkeherrie van de wegen om je heen. Waar alternatieve vervoerswijzen een aantrekkelijk en compleet aanbod bieden. Waar je geen energierekening hebt, maar waar de gebouwen energie leveren. Het is werkelijk waar allemaal al mogelijk!

Maar ja; Tussen droom en daad staat de gemeenteraad! En alles van waarde heeft een prijs. En mooie woorden zijn nog geen ontwerp. Ontwerpen aan de stad is geen wiskunde. Wat voor de één een gouden antwoord is wordt door de ander tot aan de Raad van State bestreden. Daarom praten we eerst en komen de ontwerpen later. In dit alles zal de burger en betreffende ondernemer een stevige rol krijgen. En u als vertegenwoordiger van die burgers en ondernemers uiteindelijk het laatste woord.

Ontwerpen betekent ook keuzes maken. En dat betekent meer of minder je zin krijgen. De uitnodiging voor deze avond sprak over een blanco canvas Westerpoort. Als je er naar kijkt lijkt dat misschien ook zo. Maar het Holiday Inn is inmiddels verkocht aan een partij die daar echt geen Motel wil gaan runnen. Er zijn kaderstellende documenten in de gemeenteraad aangenomen en een deel van de grond ligt vol met dikke kabels en leidingen. Plant daar maar eens een boom!

We gaan dus in dialoog. Wat is het dan heerlijk om tijdens oorlogstijd in Europa te weten dat we open in gesprek kunnen met elkaar over de waarden die we van belang vinden voor de stad. Over oplossingen voor de grote opgaven. Om verschillende accenten te zetten en tegelijk te zoeken naar de grootste overeenkomsten ...

Dat we de vrijheid hebben om dat te doen en tegelijk de waarde van ons werk altijd in perspectief blijven zien.

In Nederland hebben we nog steeds genoeg slaapkamers, maar te weinig voordeuren. Vorige week hebben we ons opgegeven voor opvang van Oekraïense vluchtelingen ...

Martin verwoest 9 maart 2022

1 (CROW <https://kpvvdashboard-20.blogspot.com/2014/10/ruimtebeslag.html>).